

ALGEMEEN BEHEERSCOMITE

**VOOR HET SOCIAAL STATUUT
DER ZELFSTANDIGEN**

Opgericht bij de wet van 30 december 1992

Jan Jacobsplein, 6
1000 Brussel
Tel.: 02 546 43 40
Fax: 02 546 21 53

Brussel, 29 september 2009

Tussentijds verslag 2009/02

HULP AAN ZELFSTANDIGEN IN MOEILIKHEDEN

**Tussentijds verslag aan de Minister van KMO's,
Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid als
vervolg op de Vergaderreeks over de sociale bijdragen**

I. Inleiding

In 2007 gaf de Minister van Zelfstandigen, Sabine Laruelle, het startschot voor de Vergaderreeks over de sociale bijdragen die een meervoudige doelstelling nastreefde. Men wilde een reflectie lanceren, in nauwe samenwerking met de verschillende actoren van het sociaal statuut der zelfstandigen, onder meer over de hulp aan zelfstandigen in moeilijkheden.

Zo werden tijdens die Vergaderreeks diverse denksporen onderzocht m.b.t. de hulp aan zelfstandigen in moeilijkheden. Sommige daarvan werden goedgekeurd terwijl andere werden opzijgeschoven¹.

Er werd tevens beslist om de volgende voorstellen aan het Algemeen Beheerscomité (hierna: ABC) toe te wijzen:

- de invoering van vooraf vastgelegde analysecriteria waarop de Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen (hierna CVB) zich zou baseren om haar beslissingen te nemen;
- de mogelijkheid om de zelfstandige die een vrijstelling bekommt, toe te laten rechten te openen in alle takken van de sociale zekerheid, ook inzake pensioenen. Dit zou automatisch kunnen gebeuren of via een regulariseerbare vrijstelling;
- de gedetailleerde motivering van de beslissingen van de CVB;
- het beroep tegen de beslissingen van de CVB.

Tijdens de Vergaderreeks had men het denkspoor van niet-ontvankelijkheid van vrijstelling gedurende de eerste vier kwartalen van de activiteit weerhouden. Tijdens de werkzaamheden heeft de werkgroep echter eenparig beslist om dat spoor te verfijnen zodat de zelfstandigen in begin van activiteit, die te kampen hebben met onverwachte problemen of met uitzonderlijke moeilijkheden, toch nog een aanvraag tot vrijstelling kunnen indienen (zie infra).

Aansluitend op de conclusies van de Vergaderreeks heeft de minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid, Sabine LARUELLE, het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen verzocht om die denksporen meer in detail uit te diepen.

Het huidig tussentijds verslag zal nog moeten verfijnd en vervolledigd worden door een definitief verslag over een reeks aspecten. Het is de neerslag van de eerste besprekingen die in de schoot van het ABC plaats vonden van 14 mei 2009 tot 24 september 2009. Het behandelt hoofdzakelijk denksporen voor de hervorming van de CVB.

---

¹ De tabel in bijlage 1 geeft een overzicht van deze denksporen

II. Voorstelling van de werking van de Commissie voor vrijstelling van bijdragen

De zelfstandigen die menen dat zij zich in staat van behoefte bevinden of in een toestand die de staat van behoefte benadert, kunnen aan de Commissie voor vrijstelling van bijdragen de volledige of gedeeltelijke vrijstelling vragen van de bijdragen verschuldigd met toepassing van de artikelen 12, § 1, en 13 van het KB nr. 38 (zelfstandigen in hoofdberoep en die een activiteit uitoefenen na het pensioen). Onder dezelfde voorwaarden kunnen de hoofdelijk aansprakelijke personen (bijvoorbeeld de vennootschappen) vragen om van deze aansprakelijkheid geheel of gedeeltelijk te worden ontheven².

De Commissie is een administratief orgaan waarin de volgende personen zetelen:

- een voorzitter (die doctor of licentiaat in de rechten is en gedurende ten minste 8 jaar rechterlijke functies heeft uitgeoefend of bij de balie was ingeschreven) en
- twee beëdigde leden (1 ambtenaar van de DG Zelfstandigen - vertegenwoordiger van de minister van Middenstand - en 1 ambtenaar van het RSVZ).

De begrippen "staat van behoefte" en "toestand die de staat van behoefte benadert" zijn niet wettelijk vastgelegd.

De Commissie onderzoekt bijgevolg "geval per geval" de toestand van iedere aanvrager en houdt daarbij rekening met elementen zoals de bedrijfsinkomsten van de aanvrager, zijn overige inkomsten, de samenstelling van zijn gezin, de inkomsten van de personen die van zijn gezin deel uitmaken, zijn onvoorziene uitgaven, zijn gezondheidstoestand, ...³

Het genot van het leefloon ten laste van het OCMW is in de praktijk een illustratie van de staat van behoefte of van de toestand die de staat van behoefte benadert⁴.

De aanvragen tot vrijstelling worden binnen 12 maanden bij het socialeverzekeringsfonds ingediend⁵. In het kader van de behandeling van de dossiers vult het fonds "het inlichtingenformulier B" in en de aanvrager "het inlichtingenformulier A".

Alvorens een beslissing ten gronde te nemen, heeft de CVB de mogelijkheid om voorafgaandelijk een onderzoek aan te vragen bij de DG Zelfstandigen.

De toekenning van een vrijstelling laat de zelfstandige toe om socialezekerheidsrechten te openen behalve inzake pensioenen.

De beslissingen van de Commissie zijn niet herzienbaar en evenmin vatbaar voor beroep. Zij kunnen daarentegen, als administratieve handelingen, aangevochten worden bij de Raad van State, onder andere wegens afwezigheid van motivering. In dat kader stelt artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 dat "de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Zij moet afdoende zijn."

---

² Artikel 17 van het KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen

³ Cf. Commentaar RSVZ : CS 807

⁴ Ibidem

⁵ De ingang van die termijn is vastgelegd in artikel 88, § 2 van het KB van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het KB nr. 38.

III. Beoordeling van de staat van behoefte

Zoals hierboven gepreciseerd beslist de CVB geval per geval, rekening houdend met een zeker aantal elementen, over de staat van behoefte van iemand. In dit kader beschikt de CVB over een ruime beoordelingsbevoegdheid.

Teneinde een betere transparantie en een afdoende motivering van de beslissingen mogelijk te maken heeft de Vergaderreeks over de bijdragen het belang onderstreept van de invoering van vooraf vastgelegde criteria waarop de CVB zich zou kunnen baseren om de staat van behoefte te beoordelen. In dat kader voorziet artikel 17 van het KB nr. 38 reeds dat de Koning de voorwaarden en criteria kan bepalen die het mogelijk maken de staat van behoefte te beoordelen.

Tijdens zijn werkzaamheden is het ABC tot de vaststelling gekomen dat het moeilijk is om meteen een lijst met zeer strikte criteria op te stellen, die moet toelaten te bepalen of een persoon behoeftig is of zich in een situatie bevindt die deze staat van behoefte benadert.

In een eerste fase heeft het ABC bijgevolg een nauwkeurige lijst van elementen uitgewerkt, die zouden kunnen dienen als basis voor de beslissingen van de CVB. Deze lijst, die opgenomen is in bijlage 2, zou moeten opgenomen worden in een reglementaire bepaling.

De meeste van deze elementen zijn reeds opgenomen in het inlichtingenformulier A dat de zelfstandige bij zijn aanvraag tot vrijstelling moet invullen.

Tijdens de discussie was het ABC van oordeel dat deze elementen zouden kunnen ondersteund worden door:

- een attestering van het OCMW of andere plaatselijke instellingen die zich bezighouden met armoede. Die laatste staan inderdaad "fysiek" dichterbij de zelfstandigen;
- andere attesteringen zoals het genot van Omnio, of;
- fiscale gegevens.

Het ABC achtte het opportuun dat deze (en eventueel ook nog andere) gegevens via elektronische stromen aan de sociale verzekeringsfondsen zouden bezorgd worden waardoor zij het gegevensformulier vooraf zouden kunnen invullen. De aanvrager zou dan alleen nog de gegevens moeten verbeteren die volgens hem niet meer actueel zijn.

Tijdens de werkzaamheden heeft het ABC erop aangedrongen dat de toekenning van een vrijstelling niet uitsluitend mocht voortvloeien uit een simpele rekensom (financiële inkomsten – uitgaven) maar het resultaat moest blijven van een soepele beoordeling, geval per geval, door de Commissie. Zo zou het bijvoorbeeld niet rechtvaardig zijn om een vrijstelling te verlenen aan een persoon die, gelet op deze eenvoudige rekensom, slechts beschikt over een zeer laag inkomen omdat hij of zij er een levensstijl op nahoudt die ver boven zijn middelen reikt.

Omdat de CVB dikwijls geconfronteerd wordt met een tekort aan elementen bij het beoordelen van de staat van behoefte van een zelfstandige, en om sociale fraude te bestrijden, stelt het ABC ook voor om een "controleerbare" vrijstelling in te voeren. Dit zou betekenen dat éénmaal de definitieve inkomsten van de zelfstandige gekend zijn, er een vergelijking zou gebeuren met de aangegeven inkomsten in het kader

van de aanvraag voor vrijstelling. Indien de Commissie een duidelijke fraude⁶ vaststelt, zou de beslissing moeten kunnen herzien worden⁷.

Een dergelijk mechanisme zou enerzijds de CVB de mogelijkheid geven om a posteriori een controle van de beslissingen uit te oefenen (wat momenteel onmogelijk is), en anderzijds een waarschuwing inhouden voor de personen die een vrijstelling wensen in te dienen hoewel ze weten dat ze zich niet in een toestand van behoefte bevinden.

Ten slotte wenst het ABC dat het criterium m.b.t. de inkomsten in de wetgeving verduidelijkt zou worden door te preciseren dat het gezinsinkomen in aanmerking moet worden genomen.

IV. Motivering van de beslissingen

Op dit ogenblik zijn de beslissingen van de CVB semistereotiep. Deze situatie is volgens de DG Zelfstandigen hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de CVB dikwijls geconfronteerd wordt met het ontbreken van elementen die nodig zijn om de staat van behoefte van de zelfstandige, die een vrijstelling aanvraagt, te kunnen beoordelen (voornamelijk voor wat betreft de personen in het begin van activiteit).

De semistereotiepe motivering impliceert dat een aanvrager een negatieve beslissing kan laten vernietigen door de Raad van State (bij gebrek aan motivering).

Een goede motivering van de beslissingen is echter onmisbaar omwille van een aantal redenen. Dit laat immers toe:

- dat de zelfstandige de redenen kent voor een weigering of een toekenning, en
- dat een jurisprudentie opgebouwd wordt waardoor het mogelijk wordt op de beslissingen van de CVB te anticiperen (en bijgevolg ook criteria te definiëren).

In dit kader is het ABC van oordeel dat:

- de uitwerking van een voorafgaandelijke lijst van elementen waarop de CVB zich zou kunnen baseren (zie punt III);
- het onderlijnen in de wettelijke teksten dat de bewijslast voor de staat van behoefte aan de aanvrager toekomt⁸ (dit zou de CVB toelaten om de toekenning van een vrijstelling te weigeren wanneer de aanvrager zijn staat van behoefte niet aantoont);
- het toekennen van meer middelen (met name personeel)

een betere motivering van de beslissingen van de CVB mogelijk zouden maken.

---

⁶ De controleerbare vrijstelling zou slechts toegepast worden in duidelijke gevallen van fraude, teneinde de rechtszekerheid te garanderen.

⁷ Het spreekt voor zich dat de nieuwe beslissing gebaseerd zou zijn op de situatie van de aanvrager ten tijde van de eerste beslissing van de Commissie.

⁸ Deze maatregel werd reeds beslist tijdens de Vergaderreeks van de sociale bijdragen.

V. Opening van de rechten op een rustpensioen

Tijdens de Vergaderreeks werd beslist om aan zelfstandigen die een vrijstelling bekomen, rechten inzake pensioenen toe te kennen, hetzij rechtstreeks, hetzij via een regulariseerbare vrijstelling.

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het ABC op de volgende zaken gewezen:

- het niet openen van pensioenrechten is een natuurlijke rem op het indienen van een aanvraag tot vrijstelling;
- de budgettaire gevolgen van een toekenning zonder meer van pensioenrechten;
- het belang voor sommige personen die echt behoeftig zijn, om dergelijke rechten te verkrijgen.

Gelet op deze bevindingen heeft het ABC gemeend dat de toekenning van pensioenrechten in twee stappen zou moeten gebeuren.

Zo zou men in een eerste stap de regulariseerbare vrijstelling moeten invoeren. Dit systeem zou de zelfstandige de mogelijkheid bieden om de vrijgestelde bijdragen te regulariseren door een bijdrage te betalen die minstens gelijk is aan de minimumbijdrage.

De toekenning van pensioenrechten voor vrijgestelde periodes zou in een tweede stap kunnen gebeuren. Om zowel budgettaire als praktische redenen is het ABC de mening toegedaan dat een dergelijke maatregel slechts in werking kan treden indien de instroom van aanvragen tot vrijstelling wordt ingeperkt, en er anderzijds voldoende garanties ingebouwd worden om misbruiken uit te sluiten.

VI. Beroep tegen de beslissingen

De Vergaderreeks had de nadruk gelegd zowel op het recht dat elke burger heeft op een beroep als op de praktische nadelen verbonden aan de invoering van een beroep.

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het ABC herinnerd aan het belang om een inflatie van beroepen te vermijden met alles wat dit onder meer inhoudt inzake administratieve overlast en verlenging van de doorlooptijden van de dossiers.

Gelet op deze elementen heeft het ABC het hoger beroep tegen de beslissingen van de Commissie als volgt overwogen:

- de doelmatigheid van het beroep vereist een beperking ervan. Men moet vermijden dat alle personen aan wie een vrijstelling geweigerd werd een beroep zouden aantekenen met alle gevolgen van dien (bijkomend administratief werk, de budgettaire kost, ...) In dit kader meent het ABC dat het beroep beperkt zou moeten worden tot de gevallen waarin een nieuw element zich voordoet, hetgeen de aanvrager zou moeten aantonen;
- Het zou gaan om een beroep met volle rechtsmacht. Bijgevolg zal, in geval van gedeeltelijke vrijstelling, het appelgerecht ertoe gebracht kunnen worden om zijn beslissing te herzien m.b.t. de vrijgestelde kwartalen;

- Het beroep zou voor een andere kamer van de Commissie gebeuren. Er zou slechts één beroepsinstantie zijn, waarin ook de belangenorganisaties van de zelfstandigen zouden kunnen zetelen; en
- Een beroep voor de Raad van State is slechts mogelijk nadat alle interne beroepsmogelijkheden zijn uitgeput.

VII. Rol van de socialeverzekeringsfondsen

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het ABC geoordeeld dat de rol van de socialeverzekeringsfondsen bij de begeleiding van zelfstandigen in moeilijkheden geherwaardeerd moet worden.

Aldus zouden de fondsen de zelfstandigen die een vrijstelling aanvragen kunnen helpen door:

- hen, indien nodig, te helpen het formulier A in te vullen;
- hen te informeren over de gevolgen van de toekenning van een vrijstelling, onder meer inzake pensioenen en van het bestaan van de controleerbaarheid van de vrijstelling;
- hen alternatieven voor vrijstelling voor te stellen, zoals:
  - o de toepassing van artikel 37, §1, van het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende het algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 over de inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen (ARS)
  - o het voorstellen van begeleidingsplannen aan de personen die zich geconfronteerd zien met tijdelijke liquiditeitsproblemen (een onderscheid zou dan worden gemaakt tussen deze personen en degenen die in een staat van behoefte zijn). Om een dergelijke maatregel uit te voeren:
    - zou de nota aan de SVF's van 4 augustus 2005 inzake inning en invordering van de bijdragen aangepast moeten worden,
    - zouden de termijnen van ontvankelijkheid van de aanvragen tot vrijstelling moeten worden verlengd zodat de zelfstandige in fine een aanvraag tot vrijstelling kan indienen als hij in de onmogelijkheid verkeert om zijn afbetalingsplan na te leven (tijdens de Vergaderreeks werd trouwens beslist om de termijn van ontvankelijkheid van de aanvraag tot vrijstelling op te trekken tot 24 maanden i.p.v. de huidige 12 maanden) en
    - zou aan de fondsen moeten worden toegestaan om de bijdragebetaling uit te stellen. Het zou in dit kader volstaan om de mogelijkheden te bepalen tot kwijtschelding van de verhogingen.

De fondsen zouden ook een actieve rol kunnen krijgen in de procedure. Het is momenteel niet mogelijk om hen toe te laten al dan niet een vrijstelling toe te kennen, aangezien zij dan rechter en betrokken partij zouden zijn in de behandelde dossiers. Ook zouden hierdoor verschillen in de rechtspraak en in de behandelingstermijnen kunnen ontstaan (er zijn 14 socialeverzekeringsfondsen).

De fondsen zouden daarentegen wel:

- de bevoegdheid kunnen krijgen om te beslissen dat aanvragen zonder voorwerp of niet ontvankelijk zijn. Nu moeten de fondsen inderdaad de nodige stappen ondernemen om een dossier, zelfs als zij weten dat het zonder voorwerp is, of niet ontvankelijk, aan de CVB te bezorgen, die het moet behandelen. Deze manier van werken neemt tijd in beslag zowel voor de fondsen als voor de CVB en de zelfstandige. Indien fondsen mogen beslissen dat dossiers zonder voorwerp of niet ontvankelijk zijn, zou dit tijdswinst en meer efficiëntie opleveren (ongeveer 19% van de dossiers zijn onontvankelijk of zonder voorwerp – zie bijlage 3). Enkele

leden stelden voor dat de fondsen in een tweede fase onder controle van de DG Zelfstandigen en mits duidelijke, goed gedefinieerde, objectieve en heldere criteria (bv in het geval van het genot van een leefloon ten laste van het OCMW), bevoegd zouden kunnen worden om al dan niet een vrijstelling toe te kennen. Het ABC zal dit voorstel tijdens de verdere werkzaamheden onderzoeken;

- de aanvragen tot vrijstelling kunnen filteren zodat minder dossiers bij de Commissie worden ingediend. Deze rol is delicaat; vooreerst omdat men moet vermijden dat de fondsen in de plaats zouden treden van de Commissie maar ook omdat de filter eenvormig door de 14 fondsen moet worden toegepast. Opdat de fondsen zouden kunnen anticiperen op de beslissingen en op een uniforme en correcte manier de aanvragen tot vrijstelling zouden kunnen filteren (en zouden kunnen vermijden dat personen die op een vrijstelling recht zouden hebben, geen aanvraag zouden indienen en vice versa), is het noodzakelijk om enerzijds duidelijke criteria te formuleren waarmee de fondsen rekening zouden moeten houden als zij een rol als filter op zich nemen, en dat anderzijds deze filter onder de controle van de DG Zelfstandigen zou vallen.

VIII. Onontvankelijkheid van de vrijstellingsaanvraag gedurende de eerste 4 kwartalen van activiteit

Tijdens de Vergaderreeks werd vastgesteld dat een persoon in begin van activiteit nagenoeg systematisch een vrijstelling bekommt. Dit is te wijten aan:

- het feit dat de Commissie wordt geconfronteerd met een gebrek aan elementen waarmee ze de staat van behoefte van een persoon kan beoordelen, in het bijzonder bij begin van activiteit (de inkomsten van de zelfstandigen zijn immers slechts na 3 jaar gekend),
- het feit dat in dat kader een weigering moeilijk te motiveren is en gemakkelijk tot een beroep kan leiden voor de Raad van State
- de geruchten over automatische vrijstelling bij begin van activiteit.

Ten gevolge van deze vaststellingen en om een aantal manifeste gevallen van misbruik te voorkomen, werd beslist dat de vrijstelling niet ontvankelijk zou zijn gedurende de eerste 4 kwartalen van activiteit. Dit voorstel werd gesteund door het feit dat een persoon die een zelfstandige activiteit begint de betaling van bijdragen moet inbouwen in zijn financieel plan.

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het ABC eenparig geoordeeld dat deze maatregel verzacht moest worden zodat de zelfstandige die zijn activiteit aanvat en te maken krijgt met onvoorziene problemen of uitzonderlijke moeilijkheden een vrijstelling kan bekomen.

In dat kader heeft het ABC nagedacht over twee pistes.

De eerste piste behoudt de ontvankelijkheid van de aanvragen waarbij de CVB strikter zou moeten optreden.

De tweede piste bestaat uit de onontvankelijkheid van de aanvraag voor vrijstelling. Ze voorziet een aantal uitzonderingen wanneer de zelfstandige geconfronteerd wordt met onvoorziene problemen of uitzonderlijke moeilijkheden. Hierbij zou men bijvoorbeeld kunnen denken aan:

- zelfstandige slachtoffers van een ernstig ongeval zoals een brand, een overstroming, een ongeval met een vervoermiddel, een gasontploffing of een ernstige vervuiling,
- het overlijden van een ouder of een bloed- of aanverwant tot en met de tweede graad
- zelfstandigen die kampen met gezondheidsproblemen en geen arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen
- de ernstige ziekte van een ouder of bloed- of aanverwant tot en met de eerste graad,
- zelfstandige slachtoffers van een ernstig misdrijf (aanslag, overval, ...),
- zelfstandige slachtoffers van schade veroorzaakt door natuurrampen bedoeld in artikel 2 van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen,
- de toekenning van een uitkering door het OCMW of Omnio,
- de stopzetting en het faillissement.

Deze lijst is nog niet definitief. Deze uitzonderingen zouden opgenomen worden in een reglementaire bepaling.

Het zou passend zijn om aan de Minister die het sociaal statuut van de zelfstandigen onder zijn bevoegdheid heeft, toe te laten om deze lijst tijdelijk uit te breiden via een omzendbrief.

Het ABC heeft ook nog een derde piste aangehaald: de vrijstellingsaanvraag zou onontvankelijk zijn gedurende de eerste 4 kwartalen. Maar de zelfstandige zou een vrijstelling voor deze kwartalen kunnen aanvragen vanaf het 5^e kwartaal van activiteit.

Het spreekt voor zich dat een dergelijke maatregel absoluut gepaard moet gaan met een betere begeleiding van de startende zelfstandigen.

IX. Globale reflectie

Het ABC meent dat zowel de voorgestelde hervormingen als elke diepgaande hervorming gepaard moeten gaan met een effectieve beperking van het aantal aanvragen en de toekenning van bijkomende financiële middelen aan de CVB. In dat kader heeft het ABC in bijlage 4 een budgettaire raming toegevoegd van de kostprijs van verschillende maatregelen die gericht zijn op een verbetering van de werking van de Commissie (waaronder de maatregelen die in dit verslag worden voorgesteld).

Tijdens zijn verdere werkzaamheden zal het ABC niet alleen de denkpistes van dit tussentijds rapport maar ook nog andere pistes verder verkennen en uitdiepen.

Parallel hiermee wenst het ABC eraan te herinneren dat 2010 het "Europees jaar voor de bestrijding van de armoede en de sociale uitsluiting" wordt en dat het Belgisch voorzitterschap hierin een belangrijke rol zal vervullen. Dit zou voor het ABC een ideale gelegenheid moeten zijn om zijn reflecties naar buiten te brengen en zich verder te verdiepen in de problematiek van de armoede bij de zelfstandigen.

X. Conclusies

De denksporen die in dit tussentijds verslag worden toegelicht, werden opgesteld met alle actoren van de CVB. Ze verbeteren de praktische werking van de CVB, wat in het voordeel is van de zelfstandige maar ook van de betrokken administratieve autoriteiten.

Het ABC is er zich evenwel van bewust dat dit een tussentijds verslag is en dat bepaalde elementen nog verfijnd moeten worden en/of nog verder onderzoek vergen.

Tot slot wenst het ABC de Minister te bedanken voor haar vertrouwen, alsook de personen die aan de werkzaamheden hebben deelgenomen en bijgedragen, of het nu gaat om de leden van het ABC, het personeel van de DG Zelfstandigen van de FOD Sociale Zekerheid (en in het bijzonder de verantwoordelijken van de griffie van de CVB) en van het RSVZ (in het bijzonder de dienst VOB, de vertaaldienst en de juridische dienst).

Muriel GALERIN
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN,
Voorzitter

XI. Bijlagen

Bijlage 1 - Tabel met de denksporen die tijdens de Vergaderreeks werden onderzocht en met de dienaangaande genomen beslissingen

Beschrijving	Beslissing
Samenstelling van de CVB	Niet in aanmerking genomen denkspoor
Vrijstelling toegekend door de arbeidsrechtbank in geval van een hangend geschil bij deze rechtbank	Niet in aanmerking genomen denkspoor
Afschaffing van de vrijstelling bij begin van activiteit	Akkoord
Verlenging van de termijnen inzake vrijstelling	Akkoord
De invoering van analysecriteria van de dossiers van de CVB	Denkspoor toegewezen aan het ABC
Opening van pensioenrechten/ Regulariseerbare vrijstelling	Denkspoor toegewezen aan het ABC
Gedetailleerde motivering van de beslissingen	Denkspoor toegewezen aan het ABC
Beroep tegen de beslissingen van de CVB	Denkspoor toegewezen aan het ABC

Bijlage 2 – Lijst van elementen die bij het al dan niet toekennen van een vrijstelling in aanmerking moeten worden genomen

1. Elementen m.b.t. de situatie van de aanvrager:

- Leeftijd
- Adres
- Gezinssituatie
- Samenstelling van het gezin
- Aantal kinderen ten laste
- Aard van de zelfstandige activiteit
- Duur van de zelfstandige activiteit
- In geval van stopzetting van de activiteit, situatie van de aanvrager (werknemer, gepensioneerde, uitkeringsgerechtigde, ...),

2. Inkomsten

2.A. Inkomsten:

<i>In aanmerking genomen inkomsten</i>	<i>Voorbeelden van bewijsstukken:</i>
Rechtstreekse en onrechtstreekse beroepsinkomsten (vb. een firmawagen)	- Belastingaangifte - Aanslagbiljet - ARZA (maar twee jaar later) -
Onroerende inkomsten	- Belastingaangifte - Aanslagbiljet - Kopie van de huurovereenkomst - Bankuittreksels
Roerende inkomsten	- Belastingaangifte - Aanslagbiljet - Bankuittreksels
Externe steun (vb. OCMW)	- Attest van de instelling die de steun verleent - Bankuittreksels
Sociale voordelen (vb. studiebeurs)	- Attest van de instelling die het voordeel verleent - Bankuittreksels
Sociale uitkeringen (Zie kinderbijslag, pensioenen, ...)	- Belastingaangifte - Aanslagbiljet - Attest van de uitbetalingsinstelling - Bankuittreksels
Alimentatiegeld	- Bankuittreksels
Inkomsten van de andere leden van het gezin	1. Belastingaangifte 2. Aanslagbiljet 3. Loonfiche 4. Bankuittreksels

2.B. Andere elementen :

Andere in aanmerking te nemen elementen:	Voorbeelden van bewijsstukken :
KI van de woning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Belastingaangifte 2. Aanslagbiljet
KI van andere gebouwen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet
Lopende rekening	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bankuittreksels
Spaarrekening	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bankuittreksels
Wagen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Factuur van de verzekeringsmaatschappij ○ Groene kaart ○ Bankuittreksels

3. Uitgaven

In aanmerking te nemen elementen:	Voorbeelden van bewijsstukken :
Huur / hypothecaire lening	<ul style="list-style-type: none"> ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet ○ Fiscaal attest ○ Huurovereenkomst (indien de persoon huurder is)
Autolening	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bankuittreksels ○ Leningsovereenkomst
Belastingen/ taksen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vervaldagbericht
Verzekeringen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen ○ Bankuittreksels
Uitgaven voor kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet ○ Bankuittreksels
Onderhoudsuitkeringen/alimentatie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet ○ Bankuittreksels
Medische kosten, met inbegrip van farmaceutische kosten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen ○ Attest van het Ziekenfonds
Elektriciteit, gas, water	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen ○ Bankuittreksels
Verwarming	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen
Telefoon, internet, ...	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bankuittreksels
Voeding	<ul style="list-style-type: none"> ○ Verklaringen
Vrijwillige uitgaven (vb. pensioensparen, ...)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Facturen ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet ○ Bankuittreksels
Andere schulden/leningen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Leningsovereenkomst ○ Bankuittreksels
Schulden van de andere leden van het gezin	<ul style="list-style-type: none"> ○ Belastingaangifte ○ Aanslagbiljet ○ Leningsovereenkomst ○ Bankuittreksels

4. Voorbeeld van elementen die in de motivering kunnen worden opgenomen (elementen m.b.t. de situatie van de aanvrager)

Situatie :	Voorbeelden van bewijsstukken :
Gezondheidstoestand	<ul style="list-style-type: none"> a. Medisch attest
Situatie van de kinderen die ten laste zijn (vb. studerende kinderen, zorgbehoevende kinderen)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Medisch attest ○ Attest van de school ○ Huurovereenkomst studentenkamer
Moeilijkheden om de zelfstandige activiteit uit te oefenen (vb. door weersomstandigheden, openbare werken, daad van geweld, ongeval ....)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kopie van de klacht bij de politie ○ Kopie van de tussenkomst van de verzekeringsmaatschappij, ○ Foto's ○ ....
Problemen met betrekking tot de gezondheidstoestand of het overlijden van een naaste	<ul style="list-style-type: none"> ○ Medisch attest ○ Attest van overlijden ○ ARZA
Echtscheiding, scheiding	<ul style="list-style-type: none"> ○ ARZA ○ Vonnis ○ Verklaring op erewoord

5. Andere in aanmerking te nemen elementen

- Verschil tussen de inkomsten en de uitgaven
- OCMW-steun
- Hulp van een schuldbemiddelaar
- Faillissement
- Omnio-voordeel / WIGW (RVV)

Bijlage 3 – Statistieken m.b.t. de Commissie voor vrijstelling van bijdragen⁹

Aantal dossiers die jaarlijks behandeld worden door de Commissie en beslissingen dienaangaande

	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal aanvragen Nombre de demandes	17.864	18.925	18.543	19.229	21.521
Aantal beslissingen Nombre de décisions	17.164	19.172	19.500	18893	18.884
Onontvank. of zonder voorwerp Non-recevable ou sans objet	3.145	3.451	3.710	3681	3.656
% v/h totaal aant. besl. % p/r au nombre total de déc.	18,32%	18,00%	19,03%	19,48%	19,36%
Aantal vrijstellingen: Nombre de dispenses :					
geheel : / totales :	5.543	6.781	7.119	6822	7.296
% v/h totaal aant. besl. % p/r au nombre total de déc.	32,29%	35,37%	36,51%	36,11%	38,64%
gedeeltelijk : / partielles	6.917	7.557	7.349	7055	6.827
% v/h totaal aant. besl. % p/r au nombre total de déc.	40,30%	39,42%	37,69%	37,34%	36,15%
Aantal weigeringen : Nombre de rejets :	1.559	1.383	1.322	1335	1.105
% v/h totaal aant. besl. % p/r au nombre total de déc.	9,08%	7,21%	6,78%	7,07%	5,85%

Het aantal dossiers dat per kamer per zitting wordt behandeld schommelt tussen 20 en 25 voor zittingen waarbij de aanvragers zijn uitgenodigd, en tussen 25 en 30 voor zittingen zonder bezoekers.

⁹ Bron : DG Zelfstandigen FOD Sociale Zekerheid

Impact van de voorgestelde maatregelen

I. Herziening/Beroep

A. Informatica

Het huidig systeem "Dispensa" voorziet niet in een mogelijkheid tot herziening/beroep. Aangezien dergelijke mogelijkheid noodzakelijkerwijze onderhevig is aan een aparte regeling, onder meer wat betreft de toepasselijke reglementaire bepalingen die moeten worden vermeld, een apart beslissingsmodel enz., betekent dit dat een belangrijke aanpassing van het informaticasysteem noodzakelijk zal zijn.

Daarnaast moet eveneens de module die instaat voor de aanmaak van de statistieken worden aangepast.

In het kader van de voorstellen rond een "controleerbare vrijstelling" dient desgevallend een systeem te worden ontwikkeld waarbij automatisch een vergelijking kan gebeuren tussen de gekende inkomsten (meegedeeld door de aanvragers of door de belastingen) en de nadien vastgestelde inkomsten welke worden doorgegeven door de belastingen, teneinde de dossiers te kunnen detecteren waar de verschillen dermate groot zijn dat bijna kan worden gesproken van fraude. Deze dossiers zouden dan vatbaar worden gemaakt voor een herziening van ambtswege. Indien op het niveau van het RSVZ dergelijke matching niet kan gebeuren, moet dispensa zodanig worden aangepast dat de door het RSVZ doorgestuurde en gefilterde inkomstengegevens automatisch worden vergeleken met de gekende gegevens. In het huidig systeem is een dergelijke controle niet voorzien en laat de bestaande context dit ook niet toe (bestaande velden, structuur van de DB ed). Het is dan ook duidelijk dat de ontwikkeling van dergelijk systeem eveneens belangrijke kosten met zich zal meebrengen.

Gelet op de prijzen die door informaticabedrijven worden gevraagd voor de programmatie van software, en het gebrek aan financiële mogelijkheden binnen de FOD dienen de nodige middelen bijkomend te worden toegekend. Ter illustratie kan worden vermeld dat de ontwikkeling van Dispensa ongeveer 170.000 EUR heeft gekost, en dat zelfs enkele kleine aanpassingen, waaronder het doorsturen van het elektronisch dossier zijn geraamd op 33.000 EUR. (een eerste indicatieve berekening is gevraagd aan de dienst ICT).

B. Aantal beroepen en zittingen + kostprijs

a. Algemeen

Afhankelijk van de modaliteiten van de herziening/beroep zal het aantal beroepen uitgebreid of beperkter zijn. De ervaring in het verleden met de modaliteiten van de herziening (enkel indien nieuwe elementen bestaan; herziening oneigenlijk gebruikt als eerste aanleg, ...) leert dat best zou worden geopteerd voor een systeem van beroep, waarbij een (aparte) beroepskamer het dossier en de eerste beslissing volledig ten gronde zou herbekijken, en dus desgevallend de in de eerste uitspraak toegekende vrijstelling zowel kan uitbreiden, als verminderen. Dit kadert eveneens in het afschrikkingseffect dat ten aanzien van onterechte aanvragen wordt beoogd en is de enige mogelijkheid om het aantal beroepen binnen de perken te houden.

b. Aantal beroepen

In 2008 werd een volledige vrijstelling verleend in 38,6% van de beslissingen. Een weigering werd uitgesproken in ongeveer 6% van de beslissingen en een gedeeltelijke vrijstelling in 36% van de beslissingen. Het ging aldus over 7.932 dossiers (weigeringen en gedeeltelijke vrijstelling) welke in aanmerking zouden komen voor een beroepsprocedure, afgezien van de beroepen die tegen een beslissing “zonder voorwerp” zouden worden ingediend. Indien het beroep enkel zou slaan op wat werd geweigerd, en de beroepskamer zich niet meer zou kunnen uitspreken over de reeds vrijgestelde kwartalen, hebben de aanvragers niets te verliezen en zullen logischerwijze vrijwel alle 7.932 dossiers aanleiding geven tot een beroepsprocedure, met de eraan verbonden bijkomende werklast en kosten.

Indien de beroepskamer de volle bevoegdheid krijgt, wat vanzelfsprekend lijkt, is het aantal beroepen afhankelijk van de mate waarin vrijstelling werd toegekend in de eerste beslissing en zal het risico op een vermindering van de toegekende vrijstelling ertoe leiden dat een deel van de aanvragers geen beroepsprocedure zullen riskeren. Wanneer vooropgesteld wordt dat slechts in de helft van de beslissingen tot gedeeltelijke vrijstelling een beroep wordt ingesteld, zou dit voor 2008 aanleiding gegeven hebben tot 4.518 beroepen (6.827/2 gedeeltelijk + 1.105 volledige weigeringen).

c. Kostprijs

Per zitting worden momenteel 20 (met uitnodiging; ongeveer 80% van de aanvragen) tot 30 (zonder uitnodiging; ongeveer 20% van de aanvragen) dossiers behandeld. Wanneer rekening gehouden wordt met de doorgedreven motivering zullen slechts 10 à 15 dossiers kunnen worden behandeld. Dit betekent dat enkel voor de behandeling van de beroepen een bijkomend aantal zittingen moet worden georganiseerd van $(4.518 \cdot 80\% / 10) + (4.518 \cdot 20\% / 15) = 361 + 60 = 422$ (na afronding). Gemiddelde kostprijs per zitting in 2008 (zitpenningen en vergoedingen) : €58.000 voor 851 zittingen = 68 EUR per zitting. Bijkomende kostprijs voor de zittingen in beroep: $422 \cdot 68 = 28.696$ EUR, welke niet is voorzien in de werkmiddelen van de DG Zelfstandigen.

Hierbij wordt abstractie gemaakt van de bijkomende logistieke organisatie (zaal, meubilair, informaticamiddelen) welke moeten worden voorzien.

C. Personeel

De vooropgestelde beroepsprocedure vraagt een behandeling ten gronde, zoals de dossiers in eerste aanleg, waarbij in se geen procedurestappen kunnen worden overgeslagen.

De behandeling van 4.518 dossiers bovenop de normale werklast die de voorbije jaren reeds in sterk stijgende lijn gaat (van 18.543 in 2006 naar 21.521 aanvragen in 2008, en 18.900 op 22/9/2009) betekent een bijkomende belasting die niet kan worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand van de griffies van de Commissie, dat berekend is op ongeveer 19.000 aanvragen per jaar.

Rekening houdend met het gegeven dat een verslagenmaker ongeveer 16 dossiers per dag kan behandelen en met de bijkomende administratieve werklast in de verschillende stadia van behandeling van het dossier (registratie, controle, verslag, zitting, verzending...) zijn 3 VTE's (voltijds equivalenten) bijkomend nodig. A rato van 2 zittingen per dag zijn immers 211 werkdagen nodig om 422 zittingen te houden, rekening houdend met de duur van de zittingen en de tijd die nodig is voor voorbereiding en controle. Dit betekent dat minstens 1 voltijdse griffier bijkomend nodig is.

Daarnaast moeten eveneens bijkomende voorzitters en leden worden aangeduid om dit aantal zittingen te kunnen houden. Zowel op het vlak van de beschikbaarheid van de voorzitters als op het vlak van de beschikbaarheid van de leden is dit momenteel

onmogelijk te realiseren. De leden zetelen momenteel 1 dag per 14 dagen maar om deze bijkomende werklust op te vangen zou zowel voor de FOD als voor het RSVZ, zoals voor de griffiers, een equivalent van 1 voltijds personeelslid nodig zijn.

II. Motivering

A. Informatica

Dispensa voorziet in vrije motiveringsparagrafen om een individuele motivering toe te voegen. Hoewel strikt genomen een aanpassing niet noodzakelijk is, zijn deze velden beperkt in aantal karakters en niet bedoeld om grote hoeveelheden tekst te bevatten. Een aanpassing (toevoeging van bijkomende motiveringsvelden) is dus aangewezen.

B. Aantal zittingen

Het huidige systeem met semi-stereotiepe formules is een compromis tussen de noodzaak om te motiveren en de vereiste om de behandelingstermijn zo kort mogelijk te houden in het belang van de doelgroep. Dit systeem werd ontwikkeld in overleg met de federale ombudsmannen. Uit de ervaring van het verleden blijkt dat juist de dossiers waarin een omstandige motivering is opgenomen het voorwerp uitmaken van een annulatieberoep bij de Raad van State. Hierbij kan worden opgemerkt dat slechts in een beperkt aantal gevallen een annulatieberoep wordt ingesteld (tussen 10 en 50 per jaar).

Een doorgedreven motivering brengt automatisch met zich dat het aantal dossiers dat per zitting kan worden behandeld, drastisch zal verminderen, aangezien niet enkel moet worden gemotiveerd waarom een vrijstelling kan worden toegekend of niet, maar eveneens op hoeveel kwartalen een gedeeltelijke vrijstelling slaat en zelfs waarom bepaalde kwartalen worden vrijgesteld en andere niet.

Redelijkerwijze kan worden aangenomen dat maximaal 10 dossiers per zitting met bezoekers kunnen worden behandeld, en 15 dossiers voor zittingen zonder bezoekers (een halvering in vergelijking met het aantal dossiers dat momenteel per zitting wordt behandeld).

Dit betekent dat (op basis van het aantal aanvragen van 2008), om geen achterstand in de behandelingstermijn op te lopen, 2.000 zittingen zouden moeten worden georganiseerd $((21.500 * 80\% / 10) + (21.500 * 20\% / 15))$, daar waar de maximale capaciteit zich op dit ogenblik situeert rond de 1.000 zittingen, en het effectief aantal zittingen rond de 880.

De bijkomende kostprijs van deze zittingen, afgezien van de logistieke omkadering, bedraagt ongeveer 68.000 EUR (1000 zittingen * 68 EUR), budget dat momenteel niet is voorzien binnen de werkingsmiddelen van de DG Zelfstandigen.

C. Personeel

De motivering heeft vooral een invloed op de samenstelling en de werking van de Commissie zelf. Voor wat de griffies betreft moeten de nodige bijkomende personeelsleden (griffiers) worden voorzien om de verdubbeling van de maximale capaciteit te kunnen opvangen, hetgeen momenteel niet kan binnen het bestaande personeelsbestand. A rato van 2 zittingen per dag zijn meer dan 500 werkdagen nodig om 1.000 zittingen te houden, rekening houdend met de duur van de zittingen en de tijd die nodig is voor voorbereiding en controle. Dit betekent dat minstens 3 voltijdse griffiers bijkomend nodig zijn.

Daarnaast moeten eveneens bijkomende voorzitters en leden worden aangeduid om dit aantal zittingen te kunnen houden. Zowel op het vlak van de beschikbaarheid van de voorzitters als op het vlak van de beschikbaarheid van de leden is dit momenteel onmogelijk te realiseren, vermits de werklust voor de leden zodanig significant zou

toenemen dat de uitvoering van hun normale taken er zwaar onder zou lijden. De leden zetelen momenteel 1 dag per 14 dagen maar om deze bijkomende werklast op te vangen zou zowel voor de FOD als voor het RSVZ, zoals voor de griffiers, een equivalent van 3 voltijdse personeelsleden nodig zijn.

III. Pensioenrechten

A. Impact op de uitbetaling van het pensioen

In 2008 is een bedrag van 36.443.271 EUR aan bijdragen vrijgesteld. Wanneer hiervoor pensioenrechten worden toegekend heeft dit uiteraard een impact op de betaling van de pensioenbedragen.

B. Informatica

De eventuele toekenning van pensioenrechten voor periodes waarvoor een vrijstelling is verleend heeft geen directe invloed op het vlak van informatica.

C. Aantal aanvragen en zittingen

De voorgestelde eerste fase (regularisatiemogelijkheid) heeft geen invloed op de werking van de Commissie.

Het verlies van pensioenrechten voor vrijgestelde kwartalen is ongetwijfeld een rem op de intentie om een aanvraag om vrijstelling in te dienen. Dit wordt eveneens bevestigd door de contacten die de SVF hebben met hun leden.

Het is onmogelijk om in te schatten welke de impact zal zijn op het aantal aanvragen dat wordt ingediend, maar zou kunnen aanleiding geven tot een verdubbeling of meer van het aantal aanvragen, zeker wanneer geen duidelijke ontrading wordt ingebouwd voor manifest onterechte aanvragen.

Zelfs wanneer wordt uitgegaan van een vermeerdering met slechts 25% van het aantal aanvragen, geeft dit op basis van de gegevens voor 2008 aanleiding tot een bijkomende werklast van bijna 5.500 dossiers, welke de normale procedure moeten doorlopen.

Dit betekent dat enkel voor de behandeling van deze dossiers een bijkomend aantal zittingen moet worden georganiseerd van $(5.500 \cdot 80\% / 10) + (5.500 \cdot 20\% / 15) = 440 + 73 = 513$.

Bijkomende kostprijs voor deze zittingen: $513 \cdot 68 = 34.884$ EUR, welke niet is voorzien in de werkingsmiddelen van de DG Zelfstandigen.

D. Personeel

De behandeling van deze 5.500 dossiers bovenop de normale werklast betekent een bijkomende belasting die niet kan worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand van de griffies van de Commissie (zie bespreking in voorgaande secties). Rekening houdend met het gegeven dat een verslagmaker ongeveer 16 dossiers per dag kan behandelen en met de bijkomende administratieve werklast in de verschillende stadia van behandeling van het dossier (registratie, controle, verslag, zitting, verzending...) zijn ook hier 3 VTE's (voltijds equivalenten) bijkomend nodig.

A rato van 2 zittingen per dag zijn immers 256 werkdagen nodig om 513 zittingen te houden, rekening houdend met de duur van de zittingen en de tijd die nodig is voor voorbereiding en controle. Dit betekent dat meer dan 1,5 voltijdse griffier bijkomend nodig is.

Daarnaast moeten eveneens bijkomende voorzitters en leden worden aangeduid om dit aantal zittingen te kunnen houden. De leden zetelen momenteel 1 dag per 14 dagen maar om deze bijkomende werklast op te vangen zou zowel voor de FOD als

voor het RSVZ, zoals voor de griffiers, een equivalent van 1,5 voltijds personeelslid nodig zijn.

IV. Aantal aanvragen (samenvattend)

A. Algemeen

Uit voorgaande berekeningen blijkt dat een significante toename van het aantal aanvragen redelijkerwijze moet worden verwacht. Op basis van de cijfergegevens 2008 zouden inderdaad in plaats van 21.500 aanvragen 31.518 aanvragen (21.500 + 5.500 + 4.518) te behandelen zijn geweest.

Met de huidige capaciteit van de griffies, die berekend is op de behandeling van 19.000 aanvragen per jaar betekent dit dat zonder de noodzakelijke bijkomende middelen, vnl. in personeel, elk jaar een significante achterstand (voor 2008 : 31.518 - 19000 = 12.518 dossiers niet behandeld) wordt opgelopen bij de behandeling van de dossiers zodat de behandelingstermijn zeer snel onaanvaardbaar hoog zou oplopen.

Deze tendens wordt nog versterkt wanneer rekening wordt gehouden met de sterke stijging van het aantal aanvragen tijdens de laatste jaren (van 18.543 in 2006 naar 21.521 aanvragen in 2008, en reeds 18.900 op 22/9/2009). Wanneer het aantal aanvragen dat tot hertoe in 2009 werd ingediend wordt geëxtrapoleerd op jaarbasis zouden in 2009 ($18.900 / 9 * 12 =$) 25.200 aanvragen worden ingediend. Het is duidelijk dat deze tendens nu reeds zijn weerslag heeft op de behandelingstermijn.

Het instellen van eventuele filters of het onttrekken van de dossiers "zonder voorwerp" en "onontvankelijk" aan de beslissingsbevoegdheid van de Commissie zou de stijging van het aantal aanvragen door de te nemen maatregelen gedeeltelijk kunnen compenseren (3.656 dossiers zonder voorwerp of onontvankelijk in 2008, waarbij moet worden vermeld dat deze dossiers in werklast weinig voorstellen voor de griffie, vermits ze de administratieve procedure niet doorlopen maar onmiddellijk worden voorgelegd aan de Commissie), maar zou niet wegnemen dat de extra werklast niet kan worden opgevangen zonder bijkomende (personeels)middelen.

De kosten die in de voorgaande bladzijden werden berekend zijn uiteraard cumulatief.

B. Informatica

Een belangrijke impact is vooral te verwachten van de invoering van de herziening/beroep, waarbij zowel de behandeling zelf van de beroepen als de detectie via inkomstenvergelijking ("matching") van dossiers die vatbaar zijn voor herziening een belangrijke ontwikkelkost met zich zal brengen.

Wanneer de informatisering verder wordt doorgedreven (vb. rechtstreekse input door de SVF, automatisering van het Formulier B en eventueel het formulier A, ...) zit men in een scenario waarbij eigenlijk een vrijwel nieuwe applicatie moet worden ontwikkeld, met alle bijhorende kosten.

C. Aantal zittingen

Beroep : 422 bijkomende zittingen

Motivering : minstens 1.000 bijkomende zittingen

Pensioenrechten : 513 bijkomende zittingen

Kosten verbonden aan deze zittingen : 1.935 zittingen * 68 EUR = 131.580 EUR/jaar, waarbij geen rekening wordt gehouden met de indexering van de vergoedingen

D. Personeel

Griffies : minstens 6 verslagenmakers en 5,5 griffiers zijn nodig

Commissie : minstens het equivalent van 5,5 voltijdse leden, zowel bij het RSVZ als bij de FOD en het equivalent van 5,5 voltijdse voorzitters zijn nodig.

V. Inspectie

Uiteraard moet de eventuele invoering van een aantal maatregelen (bv. controleerbare vrijstelling; laten behandelen van de dossiers “zonder voorwerp/onontvankelijk” door de SVF; opschorten door de SVF van de verhogingen wanneer een afbetalingsplan wordt verleend) ondersteund worden door controles achteraf, wat bijkomende taken met zich brengt voor de Inspectiedienst van de DG Zelfstandigen, die nu niet zijn voorzien.

VI. Opmerking

Voorgaande berekeningen houden geen rekening met de doorgevoerde besparingen op het vlak van personeel welke aan de Fod's worden opgelegd, en die in eerste instantie de contractuele personeelsleden betreffen. Binnen de DG Zelfstandigen zullen in dat scenario in niet onbelangrijke mate de griffies worden getroffen, vermits op die dienst contractuelen zijn tewerkgesteld.

Bijlage 5 - Overzichtstabel van de beslissingen die in het verslag van het ABC opgenomen zijn
--

Wetswijzigingen:

- Wijziging van KB nr. 38 teneinde te preciseren dat de bewijslast voor de staat van behoefte bij de aanvrager ligt;
- Wijziging van het ARS teneinde te preciseren dat het gezinsinkomen in aanmerking moeten worden genomen;
- In een KB de lijst met elementen opnemen die in overweging dienen te worden genomen voor het al dan niet toekennen van een vrijstelling;

Andere maatregelen die nog moeten besproken worden:

- Onontvankelijkheid van de vrijstellingsaanvraag gedurende de eerste 4 kwartalen van activiteit
- Verlenging van de termijnen van de ontvankelijkheid van de aanvragen tot vrijstelling;
- Uitstellen van bijdragen door de fondsen. In dit kader zouden de voorwaarden voor het kwijtschelden van verhogingen moeten bepaald worden;
- De middelen van de CVB verhogen;
- Invoering van een controleerbare vrijstelling;
- Wijziging van de nota aan de SVF's van 4 augustus 2005 inzake inning en invordering van de bijdragen;
- Beperking van de instroom van aanvragen;
- Mogelijkheid om de fondsen toe te laten om in bepaalde gevallen vrijstellingen toe te staan;
- Parallellisme met de Procedure van de Raad voor de uitbetaling van uitkeringen van de RVP.

INHOUDSTAFEL

I.	INLEIDING	2
II.	VOORSTELLING VAN DE WERKING VAN DE COMMISSIE VOOR VRIJSTELLING VAN BIJDAGEN.....	3
III.	BEOORDELING VAN DE STAAT VAN BEHOEFTE.....	4
IV.	MOTIVERING VAN DE BESLISSINGEN	5
V.	OPENING VAN DE RECHTEN OP EEN RUSTPENSIOEN	6
VI.	BEROEP TEGEN DE BESLISSINGEN.....	6
VII.	ROL VAN DE SOCIALEVERZEKERINGSFONDSEN.....	7
VIII.	ONONTVANKELIJKHEID VAN DE VRIJSTELLINGSAANVRAAG GEDURENDE DE EERSTE 4 KWARTALEN VAN ACTIVITEIT.....	8
IX.	GLOBALE REFLECTIE.....	9
X.	CONCLUSIES	10
XI.	BIJLAGEN	11
	INHOUDSTAFEL.....	23